

การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบในการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลหญิง 3x3
รอบชิงชนะเลิศ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32

A STUDY AND ANALYSIS OF THE COMPETITION PATTERNS IN WOMEN'S
3X3 BASKETBALL FINALS AT THE 32ND SEA GAMES

วารุณี กิจรักษา^{1*}, พรเมษฐ์ ชวนลคร¹, ธาราดล จันทะแพน¹ และ พงศกร โยธพล¹

Warunee Kitraksa^{1*}, Poramet Chuanlakorn¹, Taradon Jantapan¹ and Pongsakron Yothapon¹

¹สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

¹Division of Science in Sports Science, Faculty of Science, Udonthani Rajabhat University, Udonthani province

*Corresponding Author: Warunee.kit@udru.ac.th

Received: February 4, 2024

Revised: March 19, 2024

Accepted: March 22, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบในการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอล 3x3 รอบชิงชนะเลิศ ในกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 32 กลุ่มตัวอย่าง คือ ทีมบาสเกตบอล 3x3 ประเภททีมหญิง ทีมชาติเวียดนามและทีมชาติฟิลิปปินส์ โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ตัวแปรที่ทำการศึกษา คือ 1) ระยะเวลาการแข่งขัน 2) ทักษะการเคลื่อนไหว 3) รูปแบบการกระโดด และ 4) การได้คะแนน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คือ วิดีโอการแข่งขันรอบชิงชนะเลิศ นำมาบันทึกผลลงในตารางบันทึกผลที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า 1) ทักษะเฉพาะในกีฬาบาสเกตบอล 3x3 ที่พบมากที่สุด คือ การกระโดด การวิ่งเปลี่ยนทิศทางเป็นรูปแบบที่พบมากเป็นอันดับที่สอง และการวิ่งเดินทางย้อนหลังเป็นรูปแบบที่พบมากเป็นอันดับที่สาม ส่วนรูปแบบที่พบน้อยที่สุด คือ รูปแบบการวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด 2) รูปแบบการทำคะแนนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ รูปแบบการทำคะแนน 2 คะแนน และ 3) อัตราส่วนการเล่นต่อการพัก พบว่าทั้ง 2 ทีม มีอัตราส่วนการเล่นเฉลี่ย 23:12 วินาที อัตราส่วนการเล่น:การพักมากที่สุด 65:26 วินาที อัตราส่วนการเล่น:การพักน้อยที่สุด 3:7 วินาที

คำสำคัญ: วิเคราะห์การแข่งขัน บาสเกตบอล 3x3 กีฬาซีเกมส์

Abstract

This research aimed to study and analyze the competition patterns in the Women's 3x3 Basketball Finals at the 32nd SEA Games. The sample consisted of the Vietnamese and Philippine national teams, selected through purposive sampling. The variables studied are 1) competition duration. 2) Movement skills 3) Jumping patterns and 4) Scoring. The primary data collection tool was video footage of the finals, which was analyzed using a data recording table developed by the researchers. The key findings revealed that the most frequently observed skill in 3x3 basketball was jumping, followed by changes in direction and forward-backward movements, with sprinting at maximum speed being the least observed skill. The most successful scoring pattern was two-point scoring. The play-to-rest ratio showed that both teams had an

average ratio of 23:12 seconds, with the highest recorded ratio being 65:26 seconds and the lowest 3:7 seconds. These results provide insights into the physical and strategic demands of women's 3x3 basketball at the elite level.

Keywords: Competition analysis, Basketball 3x3, SEA games

บทนำ

กีฬาสเกตบอลเป็นกีฬาที่ต้องอาศัยทักษะพื้นฐานหลายด้านเพื่อให้สามารถเล่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีโอกาสประสบความสำเร็จในการแข่งขัน ทักษะที่สำคัญในกีฬาสเกตบอลสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ การเลี้ยงลูก (dribbling) การส่งลูก (passing) การยิงลูก (shooting) การป้องกัน (defense) และการรีบาวด์ (rebounding) ซึ่งแต่ละทักษะมีความสำคัญต่อการเล่นและการทำแต้มในเกม (American Sport Education Program, 2016) โดยทักษะแรกที่มีความสำคัญคือการเลี้ยงลูก ซึ่งเป็นพื้นฐานของการควบคุมบอลและการเคลื่อนที่ในสนาม ผู้เล่นต้องสามารถเลี้ยงบอลได้ทั้งมือซ้ายและขวา โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การเลี้ยงบอลต่ำ (low dribble) เพื่อควบคุมบอลและป้องกันการถูกแย่ง และการเลี้ยงบอลสูง (high dribble) เพื่อเคลื่อนที่เร็วขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงลูกแบบ crossover และ behind-the-back ที่ช่วยให้ผู้เล่นสามารถหลบหลีกคู่ต่อสู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ganesan et al., 2020) ทักษะการส่งลูกก็เป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ โดยการส่งลูกสามารถแบ่งออกเป็น การส่งลูกพื้นฐาน เช่น การส่งลูกแบบ chest pass, bounce pass และ overhead pass ซึ่งต้องอาศัยความแม่นยำและจังหวะที่ดีเพื่อให้เพื่อนร่วมทีมสามารถรับลูกและทำเกมต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (American Sport Education Program, 2016) อีกทั้งทักษะการยิงลูกเป็นหัวใจสำคัญของบาสเกตบอล เนื่องจากเป็นวิธีหลักในการทำแต้ม การยิงลูกมีหลายรูปแบบ เช่น การยิงแบบ jump shot การ layup และการยิงลูกโทษ (free throw) ผู้เล่นที่มีความสามารถในการยิงแม่นยำจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้ทีมมีโอกาสชนะมากขึ้น (Miller & Bartlett, 2018) ในด้านการป้องกัน นักกีฬาต้องมีทักษะในการป้องกันทั้งแบบตัวต่อตัว (man-to-man defense) และการป้องกันแบบโซน (zone defense) ซึ่งต้องอาศัยความรวดเร็วในการเคลื่อนที่และการอ่านเกมของคู่ต่อสู้ นอกจากนี้ ทักษะการรีบาวด์ก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเกมระดับสูง การรีบาวด์แบ่งออกเป็น การรีบาวด์เกมรุก (offensive rebound) และการรีบาวด์เกมรับ (defensive rebound) ซึ่งต้องใช้การกระโดดที่มีประสิทธิภาพและการยึดตำแหน่งที่ดีเพื่อแย่งบอลจากฝ่ายตรงข้าม (Ganesan et al., 2020)

ปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบการแข่งขันบาสเกตบอล 3x3 ขึ้นใหม่ซึ่งเป็นรูปแบบการแข่งขันที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระดับนานาชาติ เนื่องจากเป็นเกมที่รวดเร็ว ใช้พื้นที่สนามที่เล็กกว่า ต้องอาศัยความเข้าใจกันของผู้เล่นในทีม และมีทักษะการเล่นเฉพาะตัวสูง กฎกติกาของบาสเกตบอล 3x3 มีความแตกต่างจากบาสเกตบอล 5 คนแบบดั้งเดิม โดยเกมจะเล่นในสนามครึ่งหนึ่งของบาสเกตบอลปกติ ใช้ห่วงเดียว และมีผู้เล่นฝ่ายละสามคนในสนามพร้อมกับผู้เล่นสำรองหนึ่งคน ระยะเวลาการแข่งขันแต่ละเกมมีเพียง 10 นาที หรือหากทีมใดทำได้ 21 คะแนนก่อนก็จะเป็นฝ่ายชนะไป อีกทั้งการแข่งขันบาสเกตบอล 3x3 มีลักษณะการเล่นที่เข้มข้นและต่อเนื่อง เนื่องจากไม่มีช่วงเวลาหยุดพักที่ยาวนานเหมือนบาสเกตบอล 5x5 เมื่อลูกบอลถูกโยนลงห่วง เกมจะดำเนินต่อไปโดยทีมที่เป็นฝ่ายป้องกันในขณะนั้น จะเป็นทีมที่นำลูกบอลออกไปนอกเขตเส้นสามคะแนนก่อนที่จะเริ่มกลับมาเป็นเกมรุก การเล่นที่รวดเร็วนี้ทำให้ต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ที่เฉียบขาดและการประสานงานที่แม่นยำ ทั้งยังเพิ่มความตื่นเต้นให้กับผู้ชม ในระดับการแข่งขันระดับนานาชาติ เช่น โอลิมปิกเกมส์ เอเชียนอินดอร์เกมส์ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ นักกีฬาจำเป็นต้องมีสมรรถภาพร่างกายสูงและสามารถตัดสินใจได้ภายในเสี้ยววินาที (International Basketball Federation, 2022) นอกจากนี้ บาสเกตบอล 3x3 ยังเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากขึ้นใน

นักกีฬาบาสเกตบอลรุ่นใหม่ เนื่องจากสามารถเล่นได้ในพื้นที่จำกัดและไม่ต้องใช้จำนวนผู้เล่นมาก กีฬานี้ยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรกีฬาระดับโลก เช่น สหพันธ์บาสเกตบอลนานาชาติ (FIBA) และคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (International Olympic Committee: IOC) ซึ่งมีการจัดการแข่งขันระดับอาชีพและสมัครเล่นทั่วโลก รวมถึงมีการจัดอันดับนักกีฬาตามคะแนนที่ได้รับจากการแข่งขันในแต่ละรายการ นั้น ๆ ด้วย (International Olympic Committee, 2021)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีคนให้ความสนใจกีฬาบาสเกตบอล 3x3 มากขึ้น ทำให้ทีมกีฬาในสถาบันต่าง ๆ ได้มีการส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันมากขึ้น จึงเป็นเรื่องท้าทายที่ทำให้ผู้ฝึกสอนจะต้องมีวิธีการฝึกที่จะทำให้ทีมประสบความสำเร็จ นอกจากนักกีฬาที่จะต้องมีความสมรรถภาพทางร่างกาย เทคนิค ทักษะที่ดีแล้ว ผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับสถิติในเกมการแข่งขัน เพื่อนำไปปรับใช้ในการฝึกซ้อมให้กับนักกีฬา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงเรื่องการวิเคราะห์สถิติในเกมการแข่งขันในกีฬาบาสเกตบอล 3x3 ที่ผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องรู้โดยใช้การวิเคราะห์รูปแบบการแข่งขัน จากเกมการแข่งขันซีเกมส์ครั้งที่ 32 ในปี 2023 ซึ่งเป็นเกมการแข่งขันที่ดีที่สุดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลให้ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล 3x3 สามารถนำข้อมูล ผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการฝึกนักกีฬา เพื่อปรับปรุงแก้ไขสาเหตุที่ก่อให้เกิดความผิดพลาด และเพิ่มโอกาสในการทำคะแนนหรือสร้างความได้เปรียบในขณะแข่งขัน อีกทั้งสามารถวิเคราะห์สมรรถนะทางการกีฬาจากการแข่งขันที่ผ่านมา ทำให้สามารถนำข้อมูลมาวางแผนการฝึกซ้อม เพื่อเตรียมทีมรับมือกับคู่แข่งในครั้งถัดไป ซึ่งประโยชน์ในลักษณะนี้เป็นสิ่งสำคัญที่พบได้ในทีมระดับสากลและพาให้นักกีฬาหรือทีมกีฬาประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดัง Fig. 1

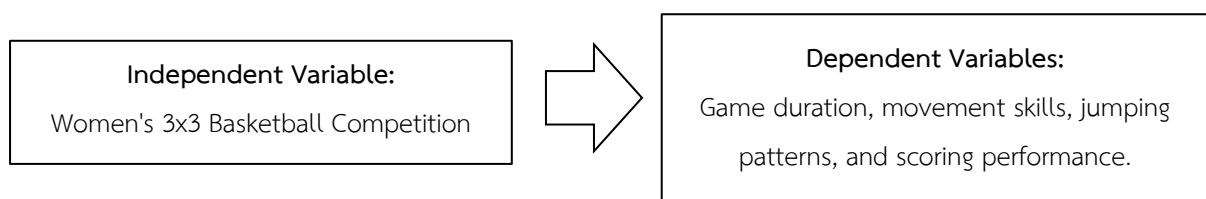

Fig. 1 Conceptual Framework

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ทีมบาสเกตบอลหญิงประเภท 3x3 ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 ประจำปี พ.ศ. 2566

กลุ่มตัวอย่าง คือ ทีมบาสเกตบอลหญิงประเภท 3x3 ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 ประจำปี พ.ศ. 2566 โดยทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากทีมที่เข้าแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ ได้แก่ ทีมชาติเวียดนามและทีมชาติฟิลิปปินส์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เทปบันทึกการแข่งขันทีมบาสเกตบอลหญิงประเภท 3x3 รอบชิงชนะเลิศ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 ประจำปี พ.ศ. 2566
2. แบบบันทึกผลการวิเคราะห์การแข่งขัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การแข่งขันกีฬา รวมถึงรูปแบบการแข่งขัน และทักษะการเคลื่อนไหวของกีฬาบาสเกตบอลประเภท 3x3

2. พัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์และบันทึกการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลประเภท 3x3 และนำเครื่องมือไปตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ดำเนินการขออนุญาตใช้เทปบันทึกการแข่งขันทีมบาสเกตบอลหญิงประเภท 3x3 รอบชิงชนะเลิศ การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 ประจำปี พ.ศ. 2566 เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย
4. ตรวจสอบเทปบันทึก และบันทึกผลวิเคราะห์รูปแบบการแข่งขันตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาการแข่งขัน ทักษะการเคลื่อนไหว รูปแบบการกระโดด และการได้คะแนน โดยทำการตรวจสอบเทปบันทึก และบันทึกผลวิเคราะห์รูปแบบการแข่งขัน จากผู้สังเกตการณ์จำนวน 3 ท่าน โดยทำการวิเคราะห์รูปแบบการแข่งขันซ้ำจำนวน 3 ครั้งเพื่อความถูกต้องของข้อมูลวิจัย
5. นำผลวิเคราะห์ข้อมูลที่บ้านที่รูปแบบการแข่งขัน มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่บันทึกได้จากผู้สังเกตการณ์จำนวน 3 ท่าน ที่ทำการวิเคราะห์รูปแบบการแข่งขันซ้ำจำนวน 3 ครั้ง มาตัดข้อมูลที่มีความผิดปกติออกจากชุดข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ผลทางสถิติ และทำการวิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1. ทีมชาติเวียดนามมีการทำฟาล์ว 6 ครั้ง การยิงลูกโทษที่เป็นผล 2 ครั้ง และทีมฟิลิปปินส์มีการทำฟาล์ว 8 ครั้ง การยิงลูกโทษ (เป็นผล) ไม่มี นอกจากนี้อัตราส่วนการเล่น : การพัก ของทั้ง 2 ทีม มีอัตราส่วน 692 : 335 วินาที โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 23 : 12 วินาที โดยแบ่งเป็นอัตราส่วนการเล่นมากที่สุด : ต่อการพัก มากที่สุด (วินาที) มีอัตราส่วน 65 : 26 วินาที อัตราส่วนการเล่นน้อยที่สุด : ต่อการพักน้อยที่สุด (วินาที) มีอัตราส่วน 3 : 7 วินาที ดัง Table 1.

Table 1. Fouls, free throw, and work-rest ratio of Vietnam national team and Philippines national team.

Variable	Vietnam	Philippines	$\bar{x}$
	National Team	National Team	
Number of fouls (times)	6	8	7
Free throw (times/number of successful)	3/3	3/0	3/2
Work-rest ratio (s)	692 : 335		23 : 12
Maximum (s)		65 : 26	
Minimum (s)		3 : 7	

2. ทีมชาติเวียดนามใช้ทักษะการกระโดดในการแข่งขันมากที่สุด ร้อยละ 36.09 ใช้ทักษะการวิ่งด้วยความเร็วสูงสุดในการแข่งขันน้อยที่สุด ร้อยละ 15.03 และทีมชาติฟิลิปปินส์ ใช้ทักษะการกระโดดในการแข่งขันมากที่สุด ร้อยละ 32.91 ใช้ทักษะการวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด ในการแข่งขันน้อยที่สุด ร้อยละ 7.59 ดัง Table 2.

Table 2. Movement skills used in the competition of Vietnam national team and Philippines national team.

Variable	Vietnam National Team		Philippines National Team	
	times	percentage	times	percentage
Changes of direction	34	25.56	51	32.27
Jumping	48	36.09	52	32.91
Maximum speed	20	15.03	12	7.59
Running forward and back forward	31	23.30	42	26.58
Total	133	100	158	100

3. ทีมชาติเวียดนามมีทักษะการกระโดดทั้งหมดในการแข่งขัน จำนวน 48 ครั้ง ทีมชาติฟิลิปปินส์มีการกระโดดทั้งหมดในการแข่งขัน จำนวน 52 ครั้ง ซึ่งจะได้ชัดเจนที่ทั้ง 2 ทีมมีการกระโดดในรูปแบบ การกระโดดชู้ต (Jump shoot) ที่มากที่สุด ที่ทีมชาติเวียดนาม มีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.25 ทีมชาติฟิลิปปินส์ มีจำนวน 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.23 ดัง Table 3.

Table 3. Jumping style of Vietnam national team and Philippines national team.

Variable	Vietnam National Team		Philippines National Team	
	times	percentage	times	percentage
Jump shoot	15	31.25	23	44.23
Jump block	8	16.66	7	13.46
Jump to pass	4	8.33	3	5.76
Jump to rebounding	11	22.91	14	26.92
Total	48	100	52	100

4. ทีมชาติเวียดนามมีรูปแบบการทำคะแนนที่เป็นผลมากที่สุด คือ การทำคะแนน 2 คะแนน และ การทำคะแนน 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35.30 น้อยที่สุดคือ การทำคะแนนในรูปแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 11.76 ทีมฟิลิปปินส์มีรูปแบบการทำคะแนนที่เป็นผลมากที่สุด คือ การทำคะแนน 1 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 66.67 น้อยที่สุดคือ การทำคะแนนในรูปแบบการยิงลูกโทษ คิดเป็นร้อยละ 0 ดัง Table 4.

Table 4. Scores of Vietnam national team and Philippines national team.

Variable	Vietnam National Team		Philippines National Team	
	Times	Percentage	Times	Percentage
1 - point	6	35.30	10	66.67
2 - points	6	35.30	3	20
Free Throw	3	17.64	0	0
Other (fade Away, floater, etc.)	2	11.76	2	13.33
Total	17	100	15	100

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการเล่นของทีมชาติเวียดนามและทีมชาติฟิลิปปินส์ในการแข่งขันกีฬาสเกตบอลหญิง 3x3 รอบชิงชนะเลิศของการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 พบว่าทั้งสองทีมมีลักษณะการเล่นที่แตกต่างกันในแง่ของจำนวนการทำฟาล์ว อัตราการยิงลูกโทษ และสัดส่วนระหว่างเวลาการเล่นกับเวลาพัก โดยทีมชาติเวียดนามมีการทำฟาล์วทั้งหมด 6 ครั้ง ในขณะที่ทีมชาติฟิลิปปินส์มีการทำฟาล์ว 8 ครั้ง นอกจากนี้ ทีมชาติเวียดนามสามารถทำคะแนนจากการยิงลูกโทษได้ 2 ครั้งจากทั้งหมด 3 ครั้ง ในขณะที่ทีมชาติฟิลิปปินส์ไม่สามารถทำคะแนนจากลูกโทษได้เลย สิ่งนี้อาจบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการใช้โอกาสทำคะแนนจากการยิงลูกโทษของทีมชาติเวียดนามที่สูงกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเล่นบาสเกตบอล 3x3 ที่ต้องอาศัยการทำแต้มในทุกโอกาสที่เป็นไปได้ (International Basketball Federation, 2022) ในแง่ของอัตราส่วนระหว่างเวลาการเล่นและเวลาพัก พบว่าทั้งสองทีมมีอัตราส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ 23 วินาทีของการเล่น ต่อ 12 วินาทีของการพัก โดยทีมชาติเวียดนามมีอัตราส่วนการเล่นสูงสุดที่ 65 วินาทีต่อการพัก 26 วินาที และอัตราส่วนการเล่นต่ำสุดที่ 3 วินาทีต่อการพัก 7 วินาที สิ่งนี้อาจสะท้อนถึงกลยุทธ์ของทีมที่ต้องบริหารพลังงานของนักกีฬาให้เหมาะสมกับช่วงเวลาสำคัญของเกม บาสเกตบอล 3x3 เป็นกีฬาที่ต้องใช้พลังงานสูง เนื่องจากเป็นเกมที่มีดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีเวลาพักน้อย ดังนั้น ทีมที่สามารถบริหารเวลาพักได้อย่างเหมาะสมจะมีโอกาสคุมเกมและทำแต้มได้ดีกว่า (International Olympic Committee, 2021) เมื่อพิจารณาทักษะการเคลื่อนไหวที่ใช้ในการแข่งขัน พบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีการเปลี่ยนทิศทางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.27 ในขณะที่ทีมชาติเวียดนามมีการกระโดดสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.09 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในเชิงกลยุทธ์ โดยทีมชาติฟิลิปปินส์อาจเน้นการใช้ความคล่องตัวและความเร็วในการเคลื่อนที่เพื่อสร้างโอกาสในการทำคะแนน ในขณะที่ทีมชาติเวียดนามอาศัยทักษะการกระโดดเพื่อเพิ่มโอกาสในการชู้ตและป้องกันลูกรีบาวด์ ผลการศึกษานี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาโปรแกรมฝึกซ้อมของนักกีฬาสเกตบอล 3x3 โดยควรคำนึงถึงลักษณะการเล่นของทีมคู่แข่งและปรับแผนฝึกซ้อมให้สอดคล้องกับรูปแบบการแข่งขันที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะด้าน (Ganesan et al., 2020) อีกทั้งหากพิจารณารูปแบบการทำคะแนนของทั้งสองทีม พบว่าทีมชาติเวียดนามมีคะแนนรวม 17 คะแนน และทีมชาติฟิลิปปินส์มีคะแนนรวม 15 คะแนน โดยทีมชาติฟิลิปปินส์สามารถทำคะแนนจากการชู้ต 1 คะแนนได้มากกว่าทีมชาติเวียดนาม (ร้อยละ 66.67 เทียบกับร้อยละ 35.30) ในขณะที่ทีมชาติเวียดนามทำคะแนนจากการยิง 2 คะแนนได้มากกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 35.30 เทียบกับร้อยละ 20) นอกจากนี้ ทีมชาติเวียดนามยังสามารถทำแต้มจากการยิงลูกโทษได้ (ร้อยละ 17.64) ในขณะที่ทีมชาติฟิลิปปินส์ไม่มีคะแนนจากลูกโทษเลย ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทีมชาติเวียดนามสามารถชนะการแข่งขันได้ ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกลยุทธ์ของทีมในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการยิงลูกโทษ การเลือกจังหวะยิง และการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในเกม (Miller & Bartlett, 2018)

โดยจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีสถิติที่ดีกว่าทีมชาติเวียดนามในหลายๆ ตัวแปร ซึ่งน่าจะเป็นทีมที่ชนะเลิศในการแข่งขันครั้งนี้ แต่ผลการแข่งขันไม่ได้เป็นเช่นนั้น เป็นทีมที่มีสถิติในหลายๆ ด้านน้อยกว่า แต่มีความแม่นยำในการทำคะแนน 2 คะแนนและการยิงลูกโทษที่เป็นผลมากกว่า ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ทักษะเฉพาะที่มีในกีฬาสเกตบอล 3x3

จากทักษะเฉพาะที่มีในกีฬาสเกตบอล 3x3 จากการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้พบว่าทักษะเฉพาะที่นักกีฬาได้แสดงใน 1 เกมการแข่งขัน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การวิ่งเปลี่ยนทิศทาง ทั้งหมดของการแข่งขันกีฬาสเกตบอลหญิง 3x3 ในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 รอบชิงชนะเลิศ มีจำนวนทั้งหมด 85 ครั้ง พบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีทักษะในการวิ่งเปลี่ยนทิศทางมากกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ โดยคิดเป็นร้อยละ 32.27 ต่อ 25.56 อาจเนื่องมาจากในเกมนาสเกตบอล 3x3 เป็นรูปแบบเกมที่มีความเร็วทั้งในรูปแบบการเข้าทำคะแนนที่ต้องทำคะแนนภายใน 12 วินาที (Shot clock) หรือการทำคะแนนให้ถึง 21 คะแนน เพื่อทำการจบเกมจึงต้องทำให้ทีมป้องกัน (Defender) ต้องมีการตามประกบฝ่ายรุก และเข้ากีดกันฝ่ายรุกอยู่ตลอดเวลา แต่ในทางกลับกันทีมชาติฟิลิปปินส์อาจจะทำคะแนนไม่เป็นผล จึงทำให้ทีมชาติฟิลิปปินส์มีทักษะการวิ่งเปลี่ยนทิศทางมากกว่า กล่าวคือไม่สามารถสรุปได้ว่าทีมที่ชนะจะมีทักษะในด้านการวิ่งเปลี่ยนทิศทางที่ดีกว่าทีมแพ้ หรือทีมแพ้จะมีการวิ่งเปลี่ยนทิศทางที่มากกว่าทีมชนะ ซึ่งต้องดูปัจจัยด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ประสิทธิภาพการทำคะแนน

2. การกระโดด จากการศึกษาพบว่าทีมชาติเวียดนามมีจำนวนในการกระโดดน้อยกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ โดยคิดเป็นร้อยละ 36.09 ต่อ 32.91 นอกจากนี้ยังพบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีจำนวนการกระโดดที่มากกว่าทีมชาติเวียดนาม แต่ทีมชาติเวียดนามสามารถนำบอลกลับมาครอบครอง และมีการทำแต้มที่มีประสิทธิภาพกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ ทำให้เห็นว่าการกระโดดเป็นส่วนสำคัญในการแข่งขันแต่การนำบอลกลับมาครอบครองแล้วทำแต้มอย่างมีประสิทธิภาพสำคัญมากที่สุดในการแข่งขัน

3. การวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด จากการศึกษาพบว่าทีมชาติเวียดนามมีความพยายามในวิ่งด้วยความเร็ว สูงสุดในการเล่นเกมรับเพื่อให้ได้บอลกลับมาครอบครอง เป็นการวิ่งหาพื้นที่เพื่อรับบอลจากเพื่อน ทำให้เห็นว่าการวิ่งด้วยความเร็วสูงสุดสำคัญต่อนักกีฬาในตอนที่ไม่ได้ครอบครองบอล และสามารถนำมาออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมการวิ่งด้วยความเร็วสูงสุดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการแข่งขัน

4. การวิ่งเดินทางถอยหลัง จากการศึกษาพบว่าทั้ง 2 ทีม มีการวิ่งเดินทางถอยหลังที่ค่อนข้างน้อย แสดงให้เห็นว่าการวิ่งเดินทางถอยหลังไม่ได้เป็นทักษะสำคัญมากนัก เนื่องจากการที่จะได้เปรียบในการแย่งลูกบาสเกตบอลนั้น จะต้องมีการพุ่งไปข้างหน้าเพื่อทำการแย่งบอลหรือรับบอล

รูปแบบการทำคะแนน

จากการศึกษารูปแบบการทำคะแนน พบว่ารูปแบบการทำคะแนนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบการทำคะแนน 2 คะแนน หากนักกีฬาหรือทีมกีฬาต้องการประสบความสำเร็จในการแข่งขันบาสเกตบอล 3x3 ควรเลือกรูปแบบการทำคะแนน 2 คะแนน ในการเล่น หากทีมไหนมีความแม่นยำในการทำ 2 คะแนน ที่มากกว่าจะทำให้ทีมได้เปรียบอีกทีม นอกจากนี้เมื่อเจอคู่ต่อสู้ที่มีการป้องกันภายในเขต 1 คะแนน ควรเน้นการทำคะแนนจากระยะไกล พบว่าการทำคะแนน 2 คะแนน ของทีมชาติเวียดนามมีอัตราความสำเร็จที่มากกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ โดยคิดเป็นร้อยละ 40 ต่อ 23.08 ส่วนรูปแบบการทำคะแนน 1 คะแนน เป็นรูปแบบการทำคะแนนที่ประสบความสำเร็จเป็น อันดับสอง พบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีความแม่นยำในการทำ 1 คะแนน มากกว่าทีมชาติเวียดนาม โดยคิดเป็นร้อยละ 76.92 ต่อ 40 เนื่องจากทีมชาติฟิลิปปินส์มีการเข้าไปเล่นในเขต 1 คะแนน มีการพยายามทำคะแนนในเขต 1 คะแนนที่มากกว่า รูปแบบการทำคะแนนที่ประสบความสำเร็จเป็น อันดับสาม ได้แก่ การยิงลูกโทษ พบว่าทีมชาติเวียดนามมีความแม่นยำในการยิงลูกโทษที่มากกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ โดยคิดเป็น

ร้อยละ 20 ต่อ 0 ซึ่งกล่าวได้ว่าในจังหวะที่ได้รับโอกาสในการยิงลูกโทษ ควรที่จะต้องมีกระแสนั้นจากลูกที่ได้ไปแล้ว จากการยิงลูกโทษแบบไม่มีคู่ต่อสู้มาป้องกันให้มากที่สุด

การทำฟาล์ว

จากการศึกษารูปแบบการทำฟาล์ว ทีมที่มีการทำฟาล์วมากกว่าจะเสียเปรียบในการแข่งขัน เนื่องจากการเสียฟาล์วจะทำให้เสียการครอบครองบอล และเสียการยิงลูกโทษเป็นการเพิ่มอัตราการทำคะแนนโดยง่ายต่อทีมตรงข้าม พบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีการทำฟาล์วที่มากกว่าทีมชาติเวียดนามโดยทีมชาติฟิลิปปินส์มีการทำฟาล์ว จำนวน 8 ครั้ง ทีมชาติเวียดนามมีการทำฟาล์วจำนวน 6 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าการทำฟาล์วมีส่วนสำคัญอย่างมากในการทำให้ทีมเสียคะแนน และการเสียคะแนนขึ้นอยู่กับลูกโทษของฝ่ายตรงข้ามโดยเฉพาะช่วงใกล้หมดเวลาหรือช่วงใกล้ครบ 21 คะแนน

อัตราส่วนการเล่นต่อการพัก

จากการศึกษารูปแบบอัตราส่วนการเล่นต่อการพักในการศึกษาคั้งนี้ไม่พบความแตกต่างกัน กล่าวคืออัตราการเล่นและอัตราการพักมีเวลาใกล้เคียงกันซึ่ง สามารถนำเวลาค่าเฉลี่ยของเวลาการเล่น : การพัก ไปใช้ในการออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมนักกีฬาให้ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพด้านระบบหัวใจและหลอดเลือดให้สอดคล้องกับอัตราส่วนการเล่น : การพักในการแข่งขันจริงในกีฬาสเกตบอล 3x3

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการเล่นในการแข่งขันกีฬาสเกตบอลหญิง 3x3 รอบชิงชนะเลิศของการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 32 พบว่าทีมชาติเวียดนามและทีมชาติฟิลิปปินส์มีลักษณะการเล่นที่แตกต่างกันในหลายด้าน ทีมชาติเวียดนามมีการทำฟาล์วน้อยกว่าทีมชาติฟิลิปปินส์ และสามารถใช้ออกาสจากการยิงลูกโทษได้ดีกว่า ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ทีมชาติเวียดนามมีโอกาสทำคะแนนและควบคุมเกมได้ดีกว่า อัตราส่วนระหว่างเวลาการเล่นและเวลาพักของทั้งสองทีมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารพลังงานและการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการแข่งขันที่มีความเข้มข้นสูง เมื่อพิจารณาทักษะการเคลื่อนไหว พบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์เน้นการเปลี่ยนทิศทางมากกว่า ในขณะที่ทีมชาติเวียดนามมีการใช้ทักษะการกระโดดสูงกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการเล่นที่แตกต่างกันของแต่ละทีม นอกจากนี้ รูปแบบการกระโดดยังแสดงให้เห็นว่าการกระโดดยังเป็นทักษะที่ซ้ำกันที่สุดในทั้งสองทีม ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของการพัฒนาเทคนิคการยิงเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำแต้มให้สูงขึ้น ในด้านการทำคะแนน พบว่าทีมชาติฟิลิปปินส์มีสัดส่วนคะแนนจากการยิง 1 คะแนนมากกว่าทีมชาติเวียดนาม ในขณะที่ทีมชาติเวียดนามสามารถทำคะแนนจากการยิง 2 คะแนนและการยิงลูกโทษได้มากกว่า ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ทีมชาติเวียดนามมีคะแนนรวมสูงกว่าและสามารถคว้าชัยชนะในรอบชิงชนะเลิศได้ ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการฝึกซ้อมและกลยุทธ์ของทีมสเกตบอล 3x3 เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในการแข่งขันระดับนานาชาติ โดยสรุปการศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจถึงรูปแบบการเล่นและปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการแข่งขันของกีฬาสเกตบอล 3x3 หญิงในระดับสูง ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงเทคนิคของนักกีฬา การพัฒนากลยุทธ์การเล่น และการวางแผนฝึกซ้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการสเกตบอล 3x3 ในอนาคต

และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. หากต้องการนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาศักยภาพนักกีฬาสเกตบอลหญิง 3x3 ทีมชาติไทยผู้วิจัยควรศึกษาและวิเคราะห์ทีมสเกตบอลโซนเอเชียด้วย ทั้งนี้เพื่อความใกล้เคียงด้านสรีรวิทยาในเกมการแข่งขันที่เสมือนจริง
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสรีรวิทยาของนักกีฬาควบคู่ด้วย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงนักกีฬากับการทำคะแนนหรือเทคนิคในการทำคะแนน เป็นต้น

3. สามารถนำไปประยุกต์กับการคาดการณ์ผลการแข่งขันล่วงหน้าได้ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้ทีมได้เปรียบเสียเปรียบมากยิ่งขึ้นหรือแก้ไขปัญหให้กับทีมได้

เอกสารอ้างอิง

- American Sport Education Program. (2016). Basketball: Steps to success. Human Kinetics.
- Ganesan, M., Bhattacharjee, M., and Babu, M. S. (2020). Analysis of skill performance in basketball. International Journal of Sports Science & Coaching, 15(3), 375-388.
- International Basketball Federation. (2022). Official basketball rules 3x3 [Online]. Retrieved January 30, 2024, <https://www.fiba.basketball>
- International Olympic Committee. (2021). 3x3 basketball: The game for everybody [Online]. Retrieved January 30, 2024, <https://www.olympics.com>
- Miller, S., & Bartlett, R. (2018). Basketball shooting: Techniques and biomechanics. Journal of Sports Sciences, 36(5), 512-523.